

- XL International Conference of the Round Table on Archives
- Studietrip Universiteit Tilburg en Avans Hogeschool
- Brabantse Archivarissendag

XL International Conference of the Round Table on Archives = XL Conférence Internationale de la Table Ronde des Archives

Québec, Canada – 9 tot 17 november 2007

De Conférence Internationale de la Table Ronde des Archives (CITRA) van 2007 was, na Abu Dabi in 2005 en Curaçao in 2006, de laatste van een trilogie rond het thema *Archives, Diversity, Globalisation*. CITRA 2007, gewijd aan *Cooperation to Preserve Diversity*, greep plaats in Québec, de hoofdplaats van de gelijknamige Canadese provincie. Een ideale plek voor een archiefcongres. Een provincie die met het devies 'Je me souviens' het collectieve geheugen letterlijk in het vaandel voert. Een stad die in 2008 haar 400-jarig bestaan viert, en in tussentijd haar verleden koestert. Een stad die ligt aan de oevers van de indrukwekkende Fleuve Saint-Laurent. En was de Heilige Laurentius niet de beschermheilige van de archivarissen?

CITRA 2007 viel uiteen in vier luiken; eerst een aantal statutaire vergaderingen van ICA-secties, daarna een inleidende dag met twee seminars rond documentbeheer, de drie eigenlijke CITRA-sessies en een afsluitende Algemene Vergadering.

De inleidende seminars

Na een aantal vergaderingen en bijeenkomsten, specifiek bedoeld voor leden van de verschillende organen en afdelingen binnen de International Council of Archives (ICA), werd CITRA 2007 op 12 november voor de deelnemers pas echt op gang getrapt met twee seminars rond *archival management of government information* en *integrated record management*.

Tijdens een eerste sessie, *Renewing Recordkeeping in the Government of Canada*, gaven **Jean-Stéphane Piché** en **Jay Gilbert** (Library and Archives Canada, LAC) gedetailleerd tekst en uitleg bij de vernieuwingen die er de laatste jaren bij de Canadese overheid werden doorgevoerd inzake archiefbeheer.

In de Canadese archiefwet zijn twee principes verankerd: enerzijds de idee dat geen selectie van archiefstukken mag worden uitgevoerd zonder voorafgaande toestemming van de LAC, en anderzijds het gegeven dat het beheer van historisch belangrijke stukken moet worden toevertrouwd aan de LAC. De LAC beschikte echter niet over het instrumentarium om de archiefvormende overheid daarbij te helpen, waarop in de loop van de jaren 1990 een systeem van *macro-appraisal* werd geïntroduceerd. Dit systeem was proactief en maakte het mogelijk in te grijpen in de archiefvorming vóór de overdracht. Centraal in de aanpak van de macro-appraisal stond het functionele denken. Archiefstukken zijn in die optiek slechts de neerslag van activiteiten die kaderen binnen een functie. Heel wat nieuwe vragen moesten worden gesteld en beantwoord. Macrofuncties, functies, subfuncties, programma's, activiteiten, werkprocessen en dergelijke meer moesten worden geïdentificeerd. De grote uitdaging voor de archivaris was het leggen van de link tussen *functional context* en *structure*. Er was nood aan een functionele vertaalslag.

Los daarvan, zo illustreerden Piché en Gilbert, voltrok zich binnen de administratie zelf een hele evolutie die op haar beurt voor problemen zorgde. De opkomst van de desktop computer, de afslanking van het Canadese ambtenarenkorps met zowat 20%, de voortdurende veranderingen in de manier waarop de overheid haar eigen werking documenteerde... leidden stuk voor stuk tot lacunes in de documentvorming. Lacunes die pijnlijk voelbaar werden toen er enkele rechtszaken werden aangespannen tegen de Canadese overheid (onder andere rond de dollekoeienziekte) en de nodige stukken niet teruggevonden konden worden. *A crisis situation recognized but far from being solved*.

Piché en Gilbert beschreven verder hoe na enige reflectie een nieuwe invalshoek werd gezocht en gevonden. De LAC ging zich meer focussen op het adviseren en ondersteunen

van overheidsdiensten bij het beheren van de informatie. Door erop te wijzen dat de demarches van de LAC er in de eerste plaats op gericht waren de werking van de overheidsdiensten te optimaliseren en pas in tweede instantie die van de LAC, werd de administratie succesvol gesensibiliseerd en geresponsabiliseerd. In de loop van 2006 werden twee rondetafels georganiseerd met hoge vertegenwoordigers van overheidsdiensten, en daar werd afgesproken dat een werkgroep rond archiefbeheer in het leven zou worden geroepen. Die vergaderde al viermaal en uit de discussie bleek dat *recordkeeping* zo'n belangrijk element was binnen het functioneren van een overheid, dat er specifieke aandacht aan besteed moest worden en dat er een aangepast systeem geïntroduceerd moest worden. Drie terreinen werden gedefinieerd waarop moest worden ingegrepen; het *record keeping regime* (het uitwerken van *documentation standards* om de *creation and capture of records necessary for evidence-based reporting* te verzekeren), *capacity and readiness* (het opzetten van een instrumentarium om te definiëren en te omschrijven wat records zijn en ze onder te brengen in een systeem), en *legacy records*. Over welke *documentation standards* het nu precies ging en hoe die er uitzagen, bleven Piché en Gilbert opvallend vaag. Aan de hand van 15 *assessment projects* worden die momenteel praktisch ingevuld.

Wel boden Piché en Gilbert een blik op een schematische voorstelling van een 'Program Activity Records Environment', een schema waarbinnen het documenteren van functies in beeld werd gebracht. Essentieel daarbij bleek de gedachte dat elke functie gedocumenteerd moet worden, maar niet allemaal in dezelfde mate. Er is ruimte voor onderscheid. Zo zal in verhouding het werkproces bij het aanleggen van een weg minder gedocumenteerd moeten worden dan bij het ontwikkelen van een nieuw medicament. Op deze manier kunnen afwegingen worden gemaakt; niet alles moet op een zelfde manier worden behandeld, niet overal moet evenveel worden geïnvesteerd. Kredieten kunnen hierdoor efficiënter worden aangewend.

Daarna bood **Marc-André Leclerc** (Centre d'archives de Québec et des archives gouvernementales) met *Gouvernance gouvernementale en gestion de l'information*, een kijk op de situatie in Québec. Na het overlopen van het juridische (de relevante wetgeving sinds 1982) en het normatieve (onder andere het beantwoorden aan een aantal ISO-standaarden) kader beschreef Leclerc hoe Québec tot een geïntegreerd documentbeheer kwam, waarbij alle fasen van het document (dynamisch, semi-dynamisch en statisch) in rekening worden gebracht, geen onderscheid wordt gemaakt tussen analoog en digitaal, en waarbij zonder meer gekozen wordt voor een *approche pluridisciplinaire*. Archivarissen, informatici, juristen en anderen...

Leclerc schetste – misschien niet allemaal even vernieuwend – de werking van een *comité stratégique*, een *comité directeur* en verschillende *comités techniques*. Het strategische comité had, niet zo verwonderlijk, de opdracht in grote

lijnen de strategie te bepalen die gevolgd zou worden, en hierrond verslag uit te brengen bij de overheid. Het directiecomité moet elke drie jaar een planning opmaken en die laten goedkeuren door het strategisch comité en moet de coördinatie en de samenhang van de door het strategisch comité goedgekeurde projecten verzekeren. De technische comités tot slot, werken op verzoek van het directiecomité specifieke projecten uit. Zes technische comités waren actief rond documentbeheer, bewaring en overdracht, metadata, open standaarden, archivering van websites en de uitbouw van een thesaurus met termen over het overheidshandelen.

Waar Leclercs tussenkomst eerder het algemene kader schetste, lichtten **Yves A. Lapointe** en **Christine Otis** toe hoe dit in het geval van de Bibliothèque et Archives nationales du Québec (BAnQ) in de praktijk werd toegepast. Echt verduidelijkend werd het echter nooit, en voor meer informatie werd meteen verwezen naar de website: www.banq.qc.ca.

De vragen die gesteld werden naar aanleiding van beide seminaries, spitsten zich voornamelijk toe op de toepasbaarheid en de manier waarop de archiefvormer aangezet werd om mee te werken. Alle sprekers gaven bijna unisono aan dat drie elementen daarbij een cruciale rol spelen: voldoende personeel, voldoende technische ondersteuning en voldoende vorming. En natuurlijk ook de nodige instrumenten om de archiefvormers de gelegenheid te geven zich te conformeren.

De eerste CITRA-sessie

De volgende dag vond de eerste CITRA-sessie plaats onder leiding van **George Mackenzie** (Keeper of the Records of Scotland) met als algemene titel *Professional Theory and Practice of Archives, Libraries and Museums in the early 21st century – Similarities and Contrasts*. **Carol Couture** (Bibliothèque et Archives nationales de Québec, BAnQ) en **Terry Cook** (University of Manitoba, Canada) probeerden een theoretisch kader te scheppen en aan te geven wat de archivaris uniek maakt en hem onderscheidt van de museumconservator of de bibliothecaris.

Op de vraag *What has archival become in 2007?* formuleerde Couture een vijfledig antwoord. Archivistiek is een discipline die gebaseerd is op eigen principes en theoretische gronden. Daarbij doelde Couture op het *respect des fonds*, het concept van het *fonds d'archive*, het principe van wat hij de *territorialité* noemde (het behoud van de relatie tussen de archieven en de context waarbinnen ze ontstonden), en op de idee van de levenscyclus van de documenten. Deze principes vormden zagezegd het geraamte van de archivaliek. Archivistiek is daarnaast een discipline met een heel specifiek takenpakket (van verwerving over selectie en waardering (*le noyau dur de l'archivistique!*), classificatie en beschrijving tot ontsluiting en permanente bewaring); de spieren die het geraamte gewicht en inhoud geven. Bovendien is de archivalische praktijk volgens Couture sterk

ingebod in wetten, reglementen, normen en standaarden. Empirische en weinig overdachte toepassingen behoren tot het verleden. Ten vierde merkte Couture op dat de archivistiek anno 2007 over eigen opleidingsmogelijkheden beschikte en dat archivariissen elkaar vonden in beroepsverenigingen. Tot slot stipte hij aan dat archivariissen over gespecialiseerde materiële, financiële en technologische middelen konden beschikken om het archiefbeheer in goede banen te leiden. Het optreden van archivariissen betekent een toegevoegde waarde voor transparantie, goed bestuur en democratie.

Terry Cook stond met *Archival Principles and Cultural Diversity: Contradiction, Convergence, or Paradigm Shift? A Canadian Perspective* even stil bij het begrip 'archival theory'. Theorie heeft volgens Cook een universele dimensie en is erop gericht om, op basis van praktijk en observatie, een aantal eeuwigdurende principes te benoemen, die dan op hun beurt gebruikt kunnen worden voor het ontwikkelen van een ethische code, allerhande standaarden en dergelijke meer. Alles gericht op het homogeniseren van de archivalistische werkprocessen. En deze aanpak, aldus Cook, pleit tegen *diversity*, houdt geen rekening met de lokale omstandigheden en maakt volledig abstractie van de historische context. Cook verwees naar de diversiteit die zo eigen is aan Canada, meent daarin de reden te zien waarom in Canada enkele vernieuwende archivalistische concepten werden ontwikkeld (zoals *total archives*, nieuwe beschrijvende standaarden, een nationaal archiefnetwerk...) en sprak meteen de hoop uit dat dergelijke modellen ook inspirerend zouden werken in andere landen.

Sjoerd Koopman (International Federation of Library Associations, IFLA) stelde daarna even kort IFLA voor. Hij kruigde zijn verhaal overvloedig met cijfergegevens die de toehoorders moesten overtuigen dat de rol van bibliotheken in de maatschappij niet onderschat mag worden. De rol van de bibliotheken verandert stilaan (vroeger ging het meer om *collection-building*, nu gaat het veeleer om het toegankelijk maken van collecties, die niet noodzakelijk op een en dezelfde plaats bewaard worden) en de focus ligt meer dan voorheen op de gebruikers.

Daarna zorgden **Lise Bissonnette** (Bibliothèque et Archives nationales du Québec, BANQ) en **Ian E. Wilson** (Library and Archives Canada, LAC) in een duopresentatie, *Two Examples of Cooperation between Libraries and Archives*, voor achtergrondinformatie bij twee recente samenwerkingsverbanden. Bissonnette beschreef hoe niet zozeer een theoretische bespiegeling dan wel een beleidsbeslissing aan de grondslag lag van het samensmelten van de bibliotheek en het archief in Québec. Op papier leek het echter eenvoudiger dan in de praktijk. In 2002 werd besloten de verschillende instellingen samen te brengen, met twee directies en met respect voor de disciplinaire grenzen, hoe vaag die ook mochten zijn. In 2006 volgde dan een fusie; er bleef nog maar een directie over en de transversale diensten werden samengevoegd. Een sleutelement in deze hele operatie

was volgens Bissonnette het internetportaal, dat als een schil over de oorspronkelijk afzonderlijke instellingen lag en de facto een eenheid creëerde.

Dat de National Archives en de National Library omgevormd werden tot de Library and Archives Canada was geen beleidsbeslissing. Het was wettelijk bepaald. Ian E. Wilson benadrukte dat het niet om een samenwerking tussen beide instellingen ging, maar om een integratie; er werd een nieuw 'knowledge institution' gecreëerd. De missies en waarden kwamen bovendien wonderwel overeen en ze hadden beide af te rekenen met dezelfde uitdagingen. Functies werden geïntegreerd, geen beroepen!

Bissonnette en Wilson moesten wel toegeven dat het nog te vroeg was voor een evaluatie. Het integratieproces was nog in volle gang. Een goede afloop was volgens beide sprekers enkel mogelijk als er voldoende middelen voorhanden waren en als er bereidheid is om beredeneerde risico's te nemen. De voorgestelde samenwerkingsverbanden waren duidelijk geen eindpunt. Samenwerken dwingt de medewerkers tot voortdurende bijscholing. Ian Wilson vatte het zo samen: "*The 21st century can't be a quiet place! Have fun!*"

Met *An Example of Cooperation between Museums and Archives* zette **Sina Ah Poe** (Pacific Islands Museum Association, PIMA) uiteen hoe in Samoa op Fiji een project was opgezet om tot samenwerking tussen archief en museum te komen. En al snel bleek dat iedereen wel met soortgelijke problemen kampt, maar dat elke situatie toch weer zo verschillend is. Op Fiji bestond een sterke orale traditie en haast geen geschreven taal. Een museum was er niet. Een eerste poging om in de jaren 1980 een museum en archief op te richten mislukte, maar in 1999 was het dan toch zover. Het archief (en museum) kwam uiteindelijk in 2001 in een zaal van de openbare bibliotheek terecht en twee jaar later, in 2003, kreeg het er nog een zaaltje bij. Op dit moment is de hoofdpoddracht van het archief (dat totnogtoe zijn deuren gesloten houdt voor het publiek) de archiefstukken te ordenen en te beschrijven. De grootste uitdagingen in de nabije toekomst zijn wellicht het bouwen van een aangepast archiefgebouw en het sensibiliseren van de politici voor het archiefwerk.

Kjell Nilsson (Nationalbibliotek, Zweden) en **Atakilty Assefa Asgedom** (National Archives and Library, Ethiopië) probeerden de succesfactoren te omschrijven voor een samenwerking tussen archieven, musea en bibliotheken. Nilsson onderscheidde drie vormen van samenwerking: een fusie van verschillende instellingen, de creatie van een overkoepelend en coördinerend orgaan, en een informeel samenwerkingsverband. Hij beschreef hoe in Zweden de ALM-samenwerking (Archives, Libraries, Museums) vorm kreeg. De belangrijkste reden daarbij was wellicht een budgettaire: archieven, bibliotheken en musea kregen te kampen met soortgelijke problemen die door het verstandig en beredeneerd aanwenden van de beperkte budgetten konden worden opgelost. Zonder in te gaan op de reële

resultaten van het Zweedse samenwerkingsverband, maakte Nilsson een lijstje met een zestal in algemene termen gestelde voorwaarden voor succes: er moet een noodzaak zijn om samen te werken, die noodzaak moet erkend worden, er moet een wil zijn om samen te werken, er moet overeenstemming bestaan over het gezamenlijke doel en eensgezindheid over de te hanteren methode. Tot slot kan niets gebeuren zonder voldoende steun van hogerhand.

Atakilty Assefa Asgedom plaatste alles in een meer historische context. Musea, bibliotheken en archieven hadden volgens hem een gezamenlijke oorsprong, maar waren in de loop van de jaren vervreemd geraakt. Ze hebben elk een eigen ontwikkeling gekend, de verschillende professies hebben in die mate een autonomie verworven dat men niet langer de verbanden ziet en er aparte opleidingen werden opgezet. Er zijn echter zoveel argumenten voor samenwerking dat het voor Asgedom zonneklaar is dat er samengewerkt moet worden. ICA en IFLA zijn in dat opzicht goede voorbeelden die kunnen aanzetten tot samenwerking op het nationale vlak.

Als afsluiter van de eerste CITRA-sessie vatte **Karel Velle** (Algemeen Rijksarchief, België) samen dat bij alle voorgaande lezingen vragen konden worden gesteld rond het proces van samenwerking, het verandermanagement, de minimale vereisten om tot samenwerking te komen, en de gevolgen van intensere samenwerking voor het publiek en het beheer van de collecties.

De tweede CITRA-sessie

De tweede CITRA-sessie, met als thema *Opportunities for Better Information Management: Co-operation between Archives and Government Records Creating Agencies* en voorgezeten door **Angelika Menne-Haritz** (Bundesarchiv Duitsland) ging na de middag van start. **Martine de Boisdreffé** (Direction des Archives de France, DAF) en **Gabriel Ramanantsaovina** (Direction générale de la modernisation de l'État, DGME) hadden het in hun bijdrage, *Recordkeeping and Public Sector Modernization*, over een samenwerkingsverband dat er gekomen was om een oplossing te vinden voor de langetermijnbewaring van de door de Franse overheid gegenereerde digitale bestanden. Het ADELE 103-programma (Administration Électronique) werd gelanceerd om oplossingen te formuleren. De DGME zorgde voor het methodologische kader voor informatiebeheer, terwijl de Direction des Archives de France de kennis leverde van archiveringsprocessen en standaarden. Binnen het ADELE-programma werd Pil@e opgezet, een pilootproject waarbij de voorgestelde oplossingen getest kunnen worden, maar dat er indirect ook voor zou kunnen zorgen dat in toenemende mate bepaalde processen geautomatiseerd worden. Het positieve aan het hele verhaal, aldus de Boisdreffé en Ramanantsaovina, is dat bij de door de DGME voorbereidende audits van overheidsdiensten meteen een aantal archivariissen betrokken werden. En gaandeweg worden nog terreinen ontdekt waarop kan worden samengewerkt.

Aansluitend bij de voorstelling van het Franse initiatief, gaf **Howard P. Lowell** (NARA) met *Reforming Records Management in the Federal Environment: Partnerships Between NARA and Federal Agencies*, een overzicht van de recente gebeurtenissen in de Verenigde Staten van Amerika. De toenemende mate waarin processen digitaal verliepen en de exponentiële groei van het e-mailverkeer deden problemen rijzen. Daarom werd in 2002 de E-Government Act uitgevaardigd, die NARA belastte met het uitwerken van aanbevelingen voor digitaal documentbeheer bij de federale overheidsdiensten. In juli 2003 bracht NARA de *Strategic Directions for Federal Records Management* uit. Lowell wees erop dat sindsdien de relatie tussen NARA en de 'agencies' veel intenser is geworden en dat NARA bij de ondersteuning van die diensten drie strategieën volgde: *advocacy and communication, policy and guidance en implementation and assurance*. *Advocacy and communication* impliceert onder andere het regelmatig bijeenroepen van discussiegroepen, het opzetten van een e-forum, zeer doelgerichte samenkomsten en – vooral – opleidingsprogramma's. *Policy and guidance* is een strategie waarbij NARA in overleg met de diensten onder meer een *Records Management Handbook* opstelde, een webportaal waarlangs de gebruiker gemakkelijk de relevante adviezen en richtlijnen kan terugvinden. De *implementation and assurance* leidt de gebruiker nog een stap verder. Binnen deze strategie worden praktische checklists uitgewerkt en modellen die federale overheidsdiensten kunnen toepassen. Een van de resultaten van die strategie is de 'Toolkit for Managing Electronic Records' (toolkit.archives.gov). Afrondend stelde Lowell dat de samenwerking tussen een archiefdienst en de archiefvormende overheid een evolutionair proces is, dat heel wat feedback vereist van de archiefvormer, waarbij de context nooit uit het oog mag worden verloren. Volgens Lowell bestaat er bij dergelijke partnerships een groeiende nood om zich toe te spitsen op instrumenten en best practices om de uitdagingen van de toekomst het hoofd te kunnen bieden.

De volgende spreker, **Sidek Jamil** (National Archives of Malaysia), bracht een kleurig beeld van hoe Malaysië erin geslaagd is een geïntegreerd archiefbeheer op te starten. Centraal in zijn voordracht stond de idee dat goede relaties (met de stakeholders, de pers...) primordiaal zijn, en dat men zich niet gedwongen moet voelen steeds datgene te doen wat men traditioneel verwacht van een archivaris. 'Doing the unusual' blijkt deuren te openen.

De derde CITRA-sessie

De volgende dag stond de derde CITRA-sessie op het programma, *Prospects for International Cooperation between Archives, Libraries and Museums*, voorgezeten door **Nolda Römer-Kenepa** (National Archives of the Netherlands Antilles). In totaal werden er tijdens deze sessie drie webportalen voorgesteld.

John Van Oudenaren (Library of Congress, Washington) liet het publiek kennismaken met een prototype van *The World*

Digital Library, waarbij boeken, handschriften, kaarten, films, foto's, drukwerk en audio-opnames uit de hele wereld gezamenlijk doorzoekbaar zullen worden. Daarna stelde **Perry Moree** (Koninklijke Bibliotheek, Nederland) het project *The European Digital Library* voor, dat ondanks de misleidende titel veel meer wil zijn dan een 'bibliotheek'. *The European Digital Library* heeft de bedoeling de collecties van Europese bibliotheken, archieven, audiovisuele verzamelingen en musea gezamenlijk te ontsluiten. Beide projecten ogen veelbelovend, maar terecht werd de vraag gesteld in welke mate *The World Digital Library* en *The European Digital Library* interageren of samenwerken. Daar is het tot nog toe niet toe gekomen, maar wat nog niet is, kan nog komen...

Het volgende digitale initiatief had een heel ander opzet. **Gerard Ernisse** (Association internationale des archives francophones, AIAF) en **Papa Momar Diop** (Archives nationales du Sénégal) lieten het publiek kennismaken met het Portail international archivistique francophone, kortweg PIAF (www.piaf-archives.org). PIAF had twee doelen. Enerzijds was het een poging om enig Franstalig tegenwicht te bieden tegen de overwegend Engelstalige initiatieven van de ICA. Anderzijds en eigenlijk in de eerste plaats was PIAF een manier om via het internet tegemoet te komen aan een aantal tekorten wereldwijd op het vlak van archiefopleiding. Via PIAF worden trainingsprogramma's aangeboden, evenals een bibliografie, teksten en documenten... Papa Momar Diop stond even stil bij de moeilijkheden die er zijn om in West-Afrika archivarissen op te leiden. PIAF biedt uitkomst.

In de namiddag vergaderden de *national archivists* apart. Intussen kregen de vertegenwoordigers van de beroepsverenigingen de gelegenheid om een gesprek aan te gaan met de Canadese archivarissen. Dat stond althans op het programma. In de praktijk kregen in de namiddag drie beroepsverenigingen de kans om hun werking voor te stellen. **Kim Eberhard** (Australian Society of Archivists, ASA) beet de spits af met *Australian Society of Archivists. Promoting Archives and Archivists within society*. Zij benadrukte het belang van contacten met een veelheid van instanties en bracht twee recente archieven van de ASA onder de aandacht; de digitale publicatie *Archives Matter!* (een laagdrempelige brochure die iedereen duidelijk moet maken wat archivarissen zoal doen) en de sinds 2006 opgestarte campagne 'Information Awareness Month' (www.information-awarenessmonth.com.au).

Daarna lichtte **Abdel Kader Babatoundé Kpadonou** (Association pour le développement des activités documentaires au Bénin, ADADB) toe hoe de ADADB in Benin aan de weg timmert om iedereen bewust te maken van het belang van archieven. Het organiseren van een *Journée annuelle des archives* is een van de instrumenten die daarvoor worden aangewend. Als derde nam **Denys Chouinard** (Association des Archivistes du Québec, AAQ) het woord. Tijdens zijn verhaal, *Déclaration québécoise sur les archives*, legde hij stap voor stap uit hoe de archivarissen in Québec gekomen waren tot een verklaring over de archieven; het idee

ontstond in 2004, en tijdens de volgende jaren werden er meerdere versies neergepend, die telkens door een zeer divers leespubliek kritisch doorgenomen en commentariseerd werden. In november 2005 werd er zelfs een colloquium rond het thema gehouden. Toen dat eenmaal goedgekeurd was, startte de AAQ, in samenwerking met BAnQ, een grootscheepse communicatiecampagne om het initiatief meer bekendheid te geven en vooral om iedereen zijn verantwoordelijkheid te laten opnemen voor archieven.

De Algemene Ledenvergadering

Na de drie CITRA-sessies, de vergaderingen van de *national archivists* en van de voorzitters van de beroepsverenigingen, werd de Algemene Ledenvergadering georganiseerd. De voorzitter van ICA, **Lorenz Mikoletzky** (Österreichisches Staatsarchiv), stond even stil bij al wat er het voorbije jaar binnen ICA gebeurd is, waarna de agenda van de Algemene Vergadering werd afgewerkt. Daarbij zijn enkele dingen zeker te onthouden;

- **Tomas Lidman** (Nationalarkiv, Zweden) had heuglijk nieuws voor de aanwezigen. De financiële toestand van de ICA ziet er veel beter uit dan het vorige jaar, toen er een heuse crisissfeer hing;
- **Joan van Albada**, secretaris-generaal van ICA, wordt vervangen door **David Leitch**. Deze laatste pleitte in zijn maidenspeech voor een grote transparantie, het hanteren van een businessplan voor ICA, het respecteren van de diversiteit binnen ICA, en het belang van communicatie met de leden;
- de prijs voor het lidmaatschap van ICA staat ter discussie. Er zal worden nagegaan op basis waarvan het lidgeld van ICA het best kan worden bepaald;
- de voorgestelde resoluties (het resultaat van enkele discussies tussen deelnemers aan CITRA op 13 en 14 november rond vooraf bepaalde thema's) werden goedgekeurd (zie verder);
- **Marcel Caya** (ICA) wordt naar aanleiding van zijn pensionering de allereerste fellow van de ICA.

De Algemene Vergadering van SPA

Als afsluiter vond nog een vergadering plaats van de Section of Professional Associations (SPA) onder voorzitterschap van **Didier Grange** (Archives de la ville de Genève). SPA zal meer gaan communiceren met haar leden via de website. Er zijn plannen voor een nieuwsbrief die tweemaal per jaar zal verschijnen. De statuten van SPA werden besproken en een overzicht van de lopende projecten werd gegeven. **Nancy Marrelli** (Concordia University Archives, Montréal) brak een lans voor het initiatief *Archival Solidarity* (<http://archives3.concordia.ca/Solidarity/default.html>), en er werd afgesproken dat SPA tegen het eerstvolgende archiefcongres (Kuala Lumpur 2008) zou werken aan een ontwerp van universele verklaring over archieven. Daarmee zat een goedgevulde congresweek erop. De organisatoren hadden ervoor gezorgd dat alle deelnemers de gelegenheid kregen om uitvoerig met elkaar over

archiefferelateerde en andere onderwerpen te discussiëren, en daarnaast werd iedereen vergast op een aantal *social activities* die een blijvende indruk moesten achterlaten; een avondje in een typische *cabane à sucre* waar de zo befaamde *maple syrup* werd gemaakt, een bezoek aan het nieuwe *Musée de la Civilisation* (waar trouwens een tentoonstelling liep die in nauwe samenwerking met BAnQ tot stand was gekomen), een slotbanket in een kapel die ons moest terugvoeren naar de 17de eeuw, toen iedereen

de mond vol had van *la Nouvelle-France*, of als klap op de vuurpijl een bezoek aan een reservaat van de Huron-Wendat, de oorspronkelijke indiaanse bewoners van de streek van wat nu Québec is. Alleen spijtig dat er geen bezoekje aan een lokale archiefinstelling voorzien was...

Bart De Keyser, Stadsarchivaris Hasselt
bart.dekeyser@hasselt.be

Resoluties CITRA 2007

(vertaling Bart De Keyser)

De Engelse en Franse versie van de resoluties zijn terug te vinden op de website van de ICA (www.ica.org).

De directeurs van de nationale archieven, de voorzitters van de nationale beroepsverenigingen en de verkozen verantwoordelijken van de International Council of Archives (ICA), samengekomen in Québec naar aanleiding van de 40ste International Conference of the Round Table of Archives (CITRA),

1. De samenwerking tussen archieven, bibliotheken en musea

Gezien de noodzaak bij de instellingen belast met het beheer van het documentaire erfgoed om nauwer samen te werken en de voordelen die daaruit voortvloeien op het vlak van investeringen, rendabiliteit en diensten verleend aan de gebruikers,
vragen aan de ICA de archiefinstellingen en de verenigingen van archivariissen aan te moedigen samen te werken met de bibliotheken en musea, en de bestaande banden met bijvoorbeeld IFLA en ICOM te versterken op die vlakken die gemeenschappelijk zijn, met respect voor de specificiteit van de disciplines en de betrokken instellingen.

2. The World Digital Library

Gezien het feit dat het project van de European Digital Library ook archieven omvat,
Gezien het initiatief van de Library of Congress (USA) dat erop gericht is het multiculturele documentaire erfgoed universeel toegankelijk te maken,
nodigt de ICA de verantwoordelijken voor dit project uit

- De archieven te beschouwen als een onderdeel van het mondiale documentaire erfgoed,
- Prioritair de archieven, ingeschreven in het register "Memory of the World", op te nemen.

3. De archieven in musea en bibliotheken

benadrukken de noodzaak deze archieven te behandelen volgens de archivalistische principes en standaarden;

4. Verkoop van privé-archieven

Bezorgd om de toenemende marktwaarde van documenten met erfgoedwaarde en de groeiende interesse van handelaars in handschriften en archieven voor dergelijke documenten,
moedigen de eigenaars van deze documenten aan de bewaring en toegankelijkheid ervan te verzekeren, met inbegrip van waar dat nodig mocht zijn hun overbrenging naar archiefinstellingen.

5. Competenties

Gezien het feit dat samenwerking tussen professionele document- en archiefbeheerders, bibliothecarissen en museumconservators essentieel is in de XXIe eeuw, en we de precieze identiteit van ieder beroep moeten kennen,
Gezien het feit dat een sterk beroep moet kunnen beschikken over een duidelijk pakket van kerncompetenties,
moedigen de beroepsverenigingen en archiefinstellingen van individuele landen om hun eigen competentiemodellen te ontwikkelen, moedigen de recent door ICA/SPA, EURBICA en ARMA International gevormde werkgroep aan om verder inspanningen te leveren met het oog op het definiëren van een pakket kerncompetenties voor het archiefberoep.

6. Voorkomen van rampen in de archieven

Erg begaan met het risico unieke en onvervangbare stukken te verliezen ten gevolge van natuurrampen of menselijke rampen,
Gezien het feit dat, in heel wat landen, de bestaande wetgeving doorgaans onvoldoende oog heeft voor bevattbare strategieën voor herstel na een ramp,
vragen de ICA de lidstaten aan te moedigen een wettelijk en politiek kader te creëren om deze stukken binnen of buiten hun grondgebied te beschermen,
moedigen archieven aan om strategieën en procedures te ontwikkelen en toe te passen om de goede bewaring van deze stukken te verzekeren, met inbegrip van vervangingskopieën, zoals microfilm, digitalisering, ...

7. Maatregelen tegen diefstal

Gezien de groeiende commerciële waarde van archiefstukken en de groeiende risico's op diefstal die daaruit voortvloeien, in archiefinstellingen net zo goed als door lezers in de leeszalen,
vragen de ICA

- een werkgroep op te richten rond onderwerpen met betrekking tot veiligheid en projecten te ondersteunen die op dit vlak werden ontwikkeld, in samenwerking met alle betrokken beroepen, inclusief IFLA en ICOM;
- samen te werken met bibliotheken, musea, kunstgalerijen en andere relevante instellingen, met het oog op het creëren van standaarden van good practices die diefstallen zouden kunnen voorkomen;

- samen te werken met nationale en internationale organisaties en projecten die zouden kunnen bijdragen aan het voorkomen van diefstallen van archieven;
- regeringen, justitionele en politiediensten aan te moedigen de diefstal van archiefstukken als even ernstig te beschouwen als de diefstal van kunstwerken.

8. Langetermijnbewaring van digitale documenten

*Gezien het feit dat digitale documenten gemeengoed worden, zowel in de publieke als de private sector,
Gezien de noodzaak van langetermijnbewaring van deze documenten,
Dringen er bij de producenten van dergelijke documenten en bij de industrie op aan aan te sluiten bij de ICA en oplossingen te vinden.*

9. Universele verklaring over de archieven

*Gezien de relevantie van de initiatieven die geleid hebben tot het formuleren en publiceren van de 'Déclaration québécoise sur les archives',
Stellen voor dat ICA ICA/SPA de opdracht geeft een 'Universele verklaring over de archieven' voor te bereiden, gebaseerd op dit model.*

10. Dank

Danken de sprekers voor de kwaliteit van hun bijdragen, en de afgevaardigden die actief hebben deelgenomen aan de debatten en de discussiegroepen,
Drukken hun oprechte dank uit ten aanzien van de hoofden van de Library and Archives Canada en de Bibliothèque et Archives nationales du Québec, en hun staf voor de uitstekende organisatie van de Conferentie en hun verwelcoming en gastvrijheid.

Bruynzeel bibliotheek- & archiefoplossingen

Focus op comfort, gemak en veiligheid

Heizel Esplanade b50
1020 Brussel
02 479 42 42
info@bruynzeel-storage-systems.be
www.bruynzeel.org